

Prof. Dr. Josef Opatrný
Středisko ibero-amerických studií
FF UK

Oponentský posudek diplomové práce

Jaroslava Kutová, *Obraz conquistadora Lopeho de Aguirre v hispánské literatuře*, str. rkp.
100+přílohy

Diplomantka si zvolila za téma své diplomové práce zkoumání obrazu jednoho z dnes méně známých conquistadorů Lope de Aguirre. Sleduje zejména jeho podobu v dobových kronikách a posléze v beletristickém zpracování moderních autorů, zejména v románu Abela Posseho *Démon*, s přihlédnutím k výsledkům zkoumání historické vědy, jak se odrážejí v textech uznávané odbornice na problematiku obrazu conquisty v kronikách, věnující se původně studiu latinskoamerické literatury, Beatriz Pastorové.

V první části svého textu se Kutová pokouší hledat historického Lope de Aguirre, aby realisticky konstatovala nedostatek hodnověrných pramenů, které by umožnily sepsání důkladné biografie. Tento fakt pak otevírá cestu k různým interpretacím Aguirreho postojů a činů, hodnocených odlišně už současníky, nemluvě vůbec o soudech dvacátého a jedenadvacátého století postulovaných často bez znalosti doby, v níž protagonista žil. Kutová se tak zvláště zabývá krutostí, jíž se Aguirre vyznačoval a která je často uváděna v souvislosti s jeho vztahem k Indiánům. Cituje přitom jak autory, kteří později považovali Aguirreho za psychopata, stejně jako odborníky odkazující na praxi doby (zejm. str. 55nn). Realitou jistě zůstane, že chování Španělů v dobytých Antverpách či nakládání anglických či francouzských pirátů se zajatými Španěly hovoří spíše ve prospěch těch autorit, jež mluví o dobové podmíněnosti Aguirreho počínání.

V druhé části práce Kutová prokázala nejen schopnost kriticky přistoupit k Lope de Aguirrovi jako historické postavě, jíž ukazovala v prvních kapitolách, ale také k literárnímu mistrovství Abela Posseho, jehož obratné nakládání s historickými fakty vytváří opakovaně zdání reality. Tomu potom propadá nejen laické publikum, ale i část studentů hispanistiky či historie. V českém prostředí jsou toho příkladem stejně *Psi z ráje* či *Evita*, ale v poslední době zejména fikce, jíž Posse sestrojil kolem pražského pobytu Che Guevary. Díky tomu je Kutová schopná racionálně konstatovat, že Lope de Aguirre byl a zůstává rozporuplnou osobou, jejíž činnost lze nazírat z různých úhlů a docházet ke zcela protichůdným závěrům, což platí jak o dílech historiků tak prozaiků.

Pokud bych měl přece jen uvést nějaké kritické připomínky, byly by vzhledem ke kvalitám práce skutečně pouze marginální. Nevím, kde našla diplomantka mužský tvar středověké a raně novověké palné zbraně arkebuza. Osobně jsem se s ním nikde nesetkal, a protože mne zaujal, podíval jsem se do běžně užívaných encyklopedických děl a příruček, opět bez kladného výsledku. Je mi tedy líto, ale věta „Nynější Peru je tak plné arkebuzů...“ (str. 15), není zcela korektní. Nejsm si tak úplně jist, zda by místo výrazů „tvůrce překladu“ nebylo lepší použít prostého slova „překladatel“ (str. 12). Samozřejmě vím, že překladatelská činnost je svým způsobem skutečně jistou formou literární tvorby, přece jen bych však zůstal u konzervativnějšího vyjadřování. A když jsem už zmínil překlad. Charakter studia iberoamerikanistiky nevyžaduje souběžné uvádění citací v překladu i jazyce originálu. Vzhledem k tomu, že je diplomová práce předkládána v českém jazyce, mohly být i citáty přeloženy bez uvádění v původním jazyce díla. Zůstal bych také u staré praxe neuvádět v bibliografii encyklopedie a slovníky (v daném případě Slovník spisovatelů Latinské Ameriky, Praha 1966, zde str. 96).

Tyto kritické poznámky nijak nesnižují kvalitu diplomové práce. Text považuji za velmi zdařilý, doporučuji bez sebemenšího váhání k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm výborně.

V Praze, dne 17. května 2013.

Prof. Dr. Josef Opatrný